

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Marina Bodiș, reprezentată de avocatul Gheorghe Crețu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Marina Bodiș împotriva Consiliului municipal Chișinău, Primarului general al municipiului Chișinău cu privire la anularea actului administrativ individual și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 04 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-934/24
NR. PIGD 2-22169343-01-3ra-13122024)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurentei, prin prisma art. 245¹ alin.(1) lit.d) din Codul administrativ, cu decizia instanței ierarhic inferioare, la caz, nu constituie un temei de casare a acesteia.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Chisilița,
Curtea de Apel Chișinău, jud. Gh. Mîra, A. Braga, V. Sîrbu,

21 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Marina Bodiu, reprezentată de avocatul Gheorghe Crețu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 noiembrie 2022, Marina Bodiu, inclusiv prin intermediul avocatului Gheorghe Crețu, a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului municipal Chișinău, Primarului General al municipiului Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, solicitând anularea actelor administrative individuale defavorabile: răspunsul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr. 21/338 din 14 iulie 2022, răspunsul Primăriei municipiului Chișinău nr. 8179/22 din 11 octombrie 2022, ca fiind ilegale și neîntemeiate, emise contrar prevederilor legii, competenței și procedurii stabilite, obligarea emiterii unui act administrativ individual privind transmiterea terenului cu număr cadastral xxxxx (aferent imobilelor din str. A. Șciusev, xxxxx, mun. Chișinău), ca rezultat al privatizării, în proprietatea sa la preț/valoarea normativ/ă, precum și obligarea încheierii unui contract de vânzare-cumpărare.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, potrivit extrasului din registrul bunurilor imobile deține cu drept de proprietate bunurile imobile constituite din: construcție cu număr cadastral xxxxx cu suprafața de 475 mp; construcție cu număr cadastral xxxxx cu suprafața de 61,8 mp; construcție cu număr cadastral xxxxx cu suprafața de 86,8 mp și construcția cu număr cadastral xxxxx cu suprafața de 60,4 mp, care au destinație locativă și sunt utilizate în acest scop. Aceste construcții se află pe terenul pentru construcții cu număr cadastral xxxxx cu suprafața de 0,1408 ha, amplasat pe str. A. Șciusev, xxxxx, mun. Chișinău și aparține municipiului Chișinău.

3. La 19 decembrie 2019, în contextul prevederilor Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului și ale Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente, reclamanta a solicitat Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău privatizarea terenului aferent imobilelor amplasate la adresa str. A. Șciusev, nr. xxxxx, mun. Chișinău. Totodată, anterior depunerii dosarului pentru privatizare, a obținut de la Consiliul Național al Monumentelor Istorice fișă de avizare în vederea solicitării emiterii certificatului de urbanism pentru reconstrucția monumentului.

4. De asemenea, a mai menționat că trecuse o perioadă lungă de timp, la 07 februarie 2022 reclamanta a depus o plângere către Primarul General al municipiului Chișinău, prin care a comunicat că îi sunt încălcate drepturile constituționale și a solicitat intervenția, așa încât dosarul de privatizare a imobilului să fie urgentat și examinat în termeni rezonabili.

5. Prin răspunsul Primăriei municipiului Chișinău numărul B-495/22 din 28 februarie 2022, reclamantei i s-a comunicat că, la acel moment este perfectat proiectul de decizie ce se referă la transmiterea în proprietate privată a terenului, care se află în procedură administrativă în stadiu de coordonare cu serviciile abilitate ale Primăriei municipiului Chișinău. Ulterior vor fi înaintate spre examinare Consiliului municipal Chișinău, iar după aprobare vor fi perfectate și eliberate actele corespunzătoare întru prezentare spre înregistrare la SCT Chișinău.

6. Reclamanta a indicat că la adresările verbale privind respectarea termenului rezonabil de soluționare pozitivă pe cale administrativă, prin răspunsul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr. 21/338 din 14 iulie 2022, i s-a comunicat că solicitarea privind atribuirea în proprietate privată a lotului de pământ cu număr cadastral xxxxx nu poate fi satisfăcută.

7. La 12 august 2022 reclamanta a înaintat pe cale extrajudiciară dezacord împotriva refuzului autorității publice, solicitând revizuirea poziției. Potrivit răspunsului Primăriei municipiului Chișinău nr. 8179/22 din 11 octombrie 2022, a fost respinsă cererea prealabilă.

8. Reclamanta a considerat ilegale și neîntemeiate răspunsurile autorității publice, or, aceasta a examinat superficial cererea sa, fără a da o apreciere justă circumstanțelor de fapt și de drept invocate, contrar prevederilor Titlului II din cartea a 2 din Codul Administrativ, ceea ce a determinat adresarea în instanța de judecată cu acțiune în contestare și obligare.

9. Reclamanta a invocat prevederile art. 22 alin. (1) lit. f), art. 53 alin. (1) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, precum și a considerat aplicabile prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1428 din 16 decembrie 2008, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente.

10. Din informația din Registrul bunurilor imobile se identifică faptul că terenul enunțat este în proprietatea privată a municipiului Chișinău, în baza Deciziei Consiliului Municipal Chișinău nr. 28/51-1 din 2005, în domeniul privat. Totodată, pe terenul a cărui privatizare este solicitată, sunt amplasate doar construcțiile sale. Cu regularitate și anual achită plata pentru arenda terenului aferent.

11. Cu referire la prevederile pct. 1-3, pct.15, pct.17 din Regulamentul cu privire la vânzarea - cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1428 din 16 decembrie 2008,

reclamanta a menționat că autoritatea publică locală are un termen de 30 de zile fie pentru a satisface cererea, fie pentru a o respinge. Însă Primăria municipiului Chișinău a oferit un răspuns doar după scurgerea unui termen extrem de excesiv, care a depășit cu mult nu doar cel stabilit de legislație, dar și cel rezonabil. Contrar art. 27 și art. 60 din Codul administrativ, autoritatea publică locală a admis un arbitraru ilegal atunci când a încălcat în mod considerabil termenele legale de soluționare a cererii.

12. Citând prevederile art. 8 alin.(1), (2), art. 9 alin.(1) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, reclamanta a declarat că terenul nominalizat nu face parte din domeniul public, ci aparține cu drept de proprietate municipiului Chișinău din domeniul privat. Acesta este un teren pentru construcție și nu reprezintă un parc, un drum public pentru ca să facă parte din bunurile din domeniul public. Mai mult, art. 9 stabilește clar că bunul proprietate privată, precum în cazul examinat poate fi înstrăinat prin privatizare, în baza emiterii actelor administrative favorabile. Însă, la caz, autoritatea publică emitentă a interpretat eronat și abuziv prevederile legale nominalizate.

13. În vederea realizării dreptului la proprietate, reclamanta la 19 decembrie 2019 a depus în adresa Primăriei municipiului Chișinău o cerere, prin care a solicitat cumpărarea terenului aferent cu suprafața de 0,1408 ha, cod cadastral xxxxx, anexând documentele necesare conform cererii model și prevăzute de lege. Iar la data depunerii cererii – 19 decembrie 2019, în sensul art. 4 alin. (9) din Legea nr. 1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (în vigoare la 19 decembrie 2019), vânzarea terenurilor aferente se efectuează la prețul normativ al pământului.

14. La fel, legiuitorul a indicat că este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament. La caz, Primăria încalcă principiul bunei-credințe, or aceasta acționează în contradicție cu comportamentul pe care l-a avut anterior, în detrimentul reclamantei. Primăria acționează cu rea-credință, adică în contradicție cu comportamentul anterior, or, aceasta întâi creează o speranță legitimă că îi va vinde terenul la preț normativ, iar apoi declară că această vânzare nu poate avea loc conform prevederilor art. 8 din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor. Acest fapt reprezintă o încălcare flagrantă a normelor legale prevăzute în Codul civil și Codul administrativ.

15. Conform clasificării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului conținutul dreptului la proprietate cuprinde - dreptul de a dobândi o proprietate, de a se folosi și de a dispune liber în legătură cu proprietatea sa și de a putea transmite dreptul său altuia. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, noțiunea de „speranță legitimă” este

asimilată noțiunii de „bun”, acesteia fiindu-i acordată protecția oferită de art. 1 Protocolul 1 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și este tratată drept una din componentele dreptului de proprietate garantat atât de art. 1 al Convenției, cât și de Constituția Republicii Moldova. Orice persoană are dreptul la proprietate atât singură cât și în asociere cu alții. Nimeni nu va fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa (art. 17 din Declarația Universală a drepturilor omului, Adoptată și proclamată la New York, de Adunarea generală a O.N.U. prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948, Publicată în ediția oficială: „Tratate internaționale”, 1998, volumul 1, pag.11. Notă: Republica Moldova a aderat prin Hot. Parl. nr.217-XII din 28.07.90).

16. Reclamanta a indicat că obligația autorității emitente de a motiva actul administrativ constituie o garanție contra arbitrariului autorității publice și se impune mai ales în cazul actelor, prin care se suprimă drepturi sau situații juridice individuale. Prin „motive” se înțeleg atât prevederile juridice ce determină autoritățile publice să ia măsuri, cât și rațiunile care justifică emiterea actului în cauză. Astfel, aducerea la cunoștință a motivelor înseamnă a explica decizia și, deci, a evita conflictele posibile dintre autoritatea publică și persoanei care îi este adresat actul. Actele contestate nu sunt motivate în fapt și în drept.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 09 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Marina Bodi. S-a anulat decizia nr. 21/338 din 14 iulie 2022 emisă de Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare privind respingerea cererii de atribuire în proprietate privată a terenului și decizia 8179 din 11 octombrie 2022 emisă la soluționarea cererii prealabile. S-a obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ individual, prin care să dispună transmiterea în proprietate privată a Marinei Bodi, ca rezultat al privatizării, a terenului cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1408 ha, aferent bunurilor imobile din str. Alexei Șciusev, xxxxx, mun. Chișinău, în condițiile legale valabile la data depunerii cererii din 05 decembrie 2019. În temeiul deciziei Consiliului municipal Chișinău de transmitere în proprietate privată Marinei Bodi, ca rezultat al privatizării, a terenului cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1408 ha, aferent bunurilor imobile din str. Alexei Șciusev, xxxxx, mun. Chișinău, s-a obligat Primarul general al municipiului Chișinău să încheie cu Marina Bodi contractul de vânzare-cumpărare a terenului menționat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 12 iunie 2023, Consiliul municipal Chișinău și Primarul General al municipiului Chișinău au depus apel nemotivat, iar la 11 decembrie 2023, a declarat apelul motivat împotriva hotărârii din 09 iunie 2023 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

19. Prin decizia din 04 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primarul General al municipiului Chișinău. S-a casat integral hotărârea din 09 iunie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o nouă decizie prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Marina Bodiș împotriva Consiliului municipal Chișinău și Primarului General al municipiului Chișinău cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

20. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea actului contestat, a considerat eronată concluzia instanței de fond privind admiterea acțiunii înaintate de Marina Bodiș.

21. Redând prevederile art. 17, art. 20, art.39 alin.(1), (2), art. 189 alin.(1), art.10 alin.(1), art.11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, instanța de apel a reținut că, actele administrative individuale – decizia nr. 21/338 din 14 iulie 2022 emisă de Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare și decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 8179 din 11 octombrie 2022, constituie acte administrative defavorabile reclamantei, întrucât prin actele respectiv reclamantei i-a fost refuzată acordarea avantajului solicitat.

22. Din analiza cerințelor reclamantei Marina Bodiș se atestă că acțiunea dedusă judecății este una în obligare conform art. 206 din Codul administrativ.

23. Instanța de apel a reținut că Marina Bodiș este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a depus acțiunea în termen, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare, motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, motive pentru care, acțiunea este admisibilă și în consecință, a purces la examinarea pe fond a acesteia.

24. În context a citat prevederile art. 9 alin.(1), art. 53 alin. (5) lit. a), b), c), d) din Legea privind administrarea și deținatizarea proprietății publice nr.121 din.04 mai 2007, art.14 alin.(2) lit. b) și e) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, art. 4 alin. (3) din Legea privind descentralizarea administrativă, art. 9, art.42 din Codul funciar, art. 9 alin.(1), (2) din Legea nr. 523 din 16 iulie 1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale.

25. Instanța de apel a mai reținut la caz și prevederile art.1 din Primul Protocolul adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 500 alin.(1), (2) din Codul civil.

26. După cum denotă actele cauzei terenul cu număr cadastral xxxxx situat pe adresa mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. Alexei Șciusev, xxxxx, cu destinația pentru construcții, aparține mun. Chișinău.

27. Totodată, instanța de apel a stabilit că reclamanta Marina Bodiou este proprietara bunurilor imobile/construcții cu numere cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, amplasate pe adresa mun. Chișinău, str. Alexei Șciusev, xxxxx (f.d.19-20).

28. Potrivit răspunsului Ministerului Culturii al Republicii Moldova nr. 04/2-09/244 din 14 februarie 2022, reclamantei i s-a comunicat că imobilul din str. A. Șciusev nr. xxxxx, mun. Chișinău, deține statut de monument istoric, fiind înscris cu nr. 407 în Registrul monumentelor istorice de categorie locală din mun. Chișinău, aprobat prin Decizia nr. 10/9 din 04 decembrie 2014 al Consiliului mun. Chișinău (f.d.33).

29. Conform Registrului monumentelor istorice de categorie locală din municipiul Chișinău, Monumentul arhitectural – Conac urban, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Alexei Șciusev, xxxxx, Codul monumentului – ChCi9.9-12.8, anul 1875, este înregistrat sub nr. 407.

30. Instanța de apel a citat prevederile art. 2 alin. (4) lit. a),b),c), art.8 alin.(1),(2) din Legea privind ocrotirea monumentelor nr. 1530 din 22 iunie 1993, pct. 4 subpct. 1 din Regulamentul cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 1428 din 16 decembrie 2008, art. 16 alin. (1) din Codul administrativ.

31. La caz, administrația publică locală deține titlul de proprietar al terenului în speță, exercitând atribuțiile corelate a acestui drept, inclusiv dreptul de a dispune de teren după necesitățile locale, în condițiile Legii.

32. În aceleași condiții, nu poate fi obligată Primăria municipiului Chișinău să înstrăineze terenul parte componentă al monumentului, or, la acest subiect, autoritatea publică dispune de dreptul discreționar de a nu expune la vânzare terenul ce-i aparține cu titlu de proprietate. La caz nu există temeiuri care obligă autoritatea publică locală în acest sens.

33. Mai mult ca atât, terenul respectiv fiind componentă al monumentului arhitectural – Conac urban, nu poate fi înstrăinat în condițiile în care atare interdicție este stabilită prin lege.

34. În acest sens, prima instanță în mod eronat a apreciat că terenul a cărui privatizare se solicită, fiind destinat construcțiilor și deservirii acestora, nu face parte din terenurile indicate la pct. 4 din Regulament, or, acesta se regăsește la subpct 4) al pct. 4, fiind un teren, parte componentă al monumentului de arhitectură.

35. În asemenea circumstanțe, având în vedere regimul juridic al imobilului, de altfel și persoana proprietarului, Consiliul municipal Chișinău care nu și-a dat acordul pentru vânzarea acestuia, instanța de apel a

considerat că nu se poate substitui instituțiilor publice abilitate să efectueze vânzarea terenurilor.

36. În această ordine de idei, lipsește temeiul legal de obligare a Consiliului municipal Chișinău să adopte actul administrativ favorabil privind transmiterea cu titlu oneros în proprietatea reclamantei a terenului cu număr cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1408 ha, aferent bunurilor imobile din str. Alexei Șciusev, xxxxx, mun. Chișinău.

37. Având în vedere netemeinicia pretenției de bază, subsecvent urmează a fi respinse ca neîntemeiate și pretențiile privind obligarea Primăriei municipiului Chișinău, Primarului municipiului Chișinău, Consiliului Municipal Chișinău de a emite un act administrativ în vederea încheierii unui contract de vânzare-cumpărare a terenului cu nr. cadastral xxxxx aferent imobilelor din str. A. Șciusev xxxxx, mun. Chișinău, cu Bodi Marina.

38. Prin urmare, este eronată soluția primei instanțe cu privire la obligarea Consiliului municipal Chișinău să emită actul administrativ individual, prin care să dispună transmiterea în proprietate privată a Marinei Bodi, ca rezultat al privatizării, terenul cu număr cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1408 ha, aferent bunurilor imobile din str. Alexei Șciusev, xxxxx, mun. Chișinău.

39. În condițiile descrise, instanța de apel a conchis că refuzul autorității publice cu privire la vânzarea terenului cu număr cadastral xxxxx este legal și întemeiat, iar acțiunea reclamantei Marina Bodi este una neîntemeiată, bazată pe interpretarea eronată normelor de drept material, considerent pentru care apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primarul General al municipiului Chișinău, urmează a fi admis.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

40. La 04 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.139), Marina Bodi, reprezentată de avocatul Gheorghe Crețu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 04 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

41. În susținerea recursului, recurenta prin prisma prevederilor art. 245¹ alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, art.130 alin.(1)-(5) din Codul de procedură civilă, analizând decizia instanței de apel, a considerat că instanța a admis încălcări esențiale la examinarea cauzei în apel, a interpretat abuziv legea, a apreciat vădit nerezonabil probele administrate și a adoptat o decizie arbitrară, precum și a limitat-o în posibilitatea de a administra probe, astfel circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin. Instanța de apel a examinat cauza superficial, nu a intrat în esența fondului cauzei pentru a formula o concluzie clară, certă și convingătoare, astfel s-a creat impresia că aceasta nu a ascultat-o și nu a auzit-o sau nu a dorit să fie auzită.

42. Totodată, a menționat că procedura examinării cererii de apel a fost viciată, or, instanța de apel a încălcat dreptul la apărare, deoarece instanța nu i-a acordat posibilitatea să participe la ședințele de judecată și să susțină poziția procesuală. Pentru ședința de judecată din 04 septembrie 2024 a depus o cerere de amânare la data de 03 septembrie 2024, prin care a informat instanța de apel despre faptul, că este în imposibilitate de a se prezenta în legătură cu starea sa de sănătate. În confirmare, anexează la recurs copia extrasului din fișa medicală a avocatului Gheorghe Crețu din 04 septembrie 2024, privind adresarea sa la medic în legătură cu starea de sănătate. Prin cererea de amânare, avocatul a solicitat instanței de apel un termen pentru prezentarea probelor suplimentare, ori urma a fi prezentat procesul-verbal de constatare nr. 010-35C/2024 din 03 septembrie 2024, întocmit de către executorul judecătoresc Iacob Miron, prin care a fost constatarea construcțiilor ce se află pe terenul, obiect al litigiului, și care este rolul terenului menționat în coraport cu construcțiile edificate. Reprezentantul părților a depus cerere de amânare pentru prima dată, iar instanța de apel în mod neîntemeiat a respins cererea. La caz, instanța de apel a încălcat în mod flagrant drepturile părților, și anume de a fi prezenți la examinarea cauzei și a-și susține poziția procesuală și de a prezenta probe noi de care au cunoscut, ceea ce a dus la soluționarea eronată a pricinii și pronunțarea unui act judecătoresc eronat în lipsa unui proces judiciar contradictoriu deplin. Încălcările admise de către instanța de apel reprezintă temei de casare a deciziei contestate, or, nu i s-a acordat posibilitatea să pledeze în fața instanței de apel.

43. Referitor la faptul că decizia instanței de apel este arbitrară, recurenta, în esență, a reiterat circumstanțele de fapt și de drept conform acțiunii înaintate.

44. De asemenea, a considerat că decizia instanței de apel nu este motivată corespunzător. Instanța de apel a examinat superficial cauza, ce nu a permis reprezentantului său de a expune poziția în cadrul ședinței de judecată. Dreptul la un proces echitabil presupune că hotărârea judecătorească trebuie să fie motivată corespunzător și instanța este ținută să dea o apreciere tuturor circumstanțelor invocate de participanții la proces. Însă instanța de apel a examinat superficial cauza și nu a dat o apreciere tuturor circumstanțelor invocate.

45. Circumstanțele nominalizate au fost neglijate și nici nu li s-a dat o interpretare. Astfel s-a creat impresia că nu a fost ascultată și nu s-a dorit să fie auzită, ceea ce contravine jurisprudenței CtEDO (cauza Garcia Ruij c. Spaniei și Hiro Balani c. Spania), circumstanțe au fost constatate în multiple hotărâri ale CtEDO de condamnare a R. Moldova. Conform practicii CtEDO, instanțele de judecată potrivit regulilor unui proces echitabil au obligația pozitivă să examineze efectiv toate problemele și circumstanțele invocate, care sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la inserarea motivelor și concluziilor date de către o parte a procesului. La fel, a considerat ca fiind

ilegală aprecierea instanței de fond cu privire la faptul că autoritatea publică a emis actele administrative în strictă conformitate cu prevederile legale. Instanța de apel nu a examinat cererea de apel în întregime sau a examinat-o arbitrar, deoarece nu a dat o apreciere tuturor circumstanțelor de fapt și de drept invocate. Astfel, inclusiv din motivul emiterii deciziei în lipsa cercetării stării de fapt și de drept, în lipsa unei motivări care să combată argumentele sale, decizia instanței de apel urmează să fie casată integral. Prin urmare, instanța inferioară a admis un șir de încălcări de ordin material și procesual, care constituie temei de casare a deciziei, deoarece au dus la soluționarea arbitrară a pricinii.

46. La 13 decembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor copia recursului depus, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexate la materialele dosarului (f.d.153-154).

47. Intimații nu au făcut uz de dreptul procesual și nu au depus referință la recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

48. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

49. Art. 244 din Codul administrativ:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

(2) Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

50. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

51. Art. 245¹ din Codul administrativ:

„(1) Recursul este admis dacă: d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

52. Art. 246 din Codul administrativ (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: h) recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

53. Referitor la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 04 septembrie 2024, iar la 01 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.137), instanța ierarhic inferioară a notificat decizia motivată. Astfel, recursul depus la 04 noiembrie 2024 a fost depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

54. Din analiza prevederilor art. 245¹-246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

55. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

56. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

57. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

58. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în

cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurente la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

59. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

60. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

61. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

62. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

63. În ceea ce vizează argumentul părții recurente privind examinarea cauzei în apel în lipsă, instanța de recurs relevă că acesta nu constituie temei de recurs. Mai mult, instanța de apel a respins cererea de amânare a avocatului intimatului, din motiv că aceasta este a doua cerere de amânare (f.d.122).

64. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care

se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

65. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A)

66. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit.h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Marina Bodi, reprezentată de avocatul Gheorghe Crețu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă